

**Praxis Iurispatronatus Acquirendi, conseruandiq[ue] illud;
ac amittendi modos breuiter continens**

Viviani, Giuliano

Romae, 1620

Cap. 14. Stante duorum præsentatione an debeat præferri is, qui est de
linea fundatoris, vel Diocæsanus, vel compatronus, nobilis, potens,
literatus, vel bonus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61772](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61772)

instituire poterit optare, & quem voluerit instituire, & sic est locus gratificationi. Ioan. Andr. in cap. cum autem, vbi Abb. & Cardin. de iurepatronat. Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. par. 3. quæst. 5. artic. 1. Verum si ex duobus præsentatis, vt supra, vnus sit magis idoneus, quam alius, magis idoneus debet institui, quod locum habet ante factam institutionem. Nam si idoneus fuisset

institutus, teneret institutio. Dec. consil. 129. num. 2. & Lambertin. vbi supra art. 2. Et in tali concursu, si idoneus sit pauper, & magis idoneus sit diues, pauper est instituendus. Si vero ecclesia esset debitis onerata, diues debet institui. Rocch. de Curte de iurepatronat. in verbo honorificum. quæst. 15. col. 2. in fine, & Lambertin. vbi supra. art. 3. vbi hæc declarat, & rationes diuersitatis affert.

CAPVT DECIMVM QVARTVM.

Stante duorum præsentatione an debeat præferri is, qui est de linea Fundatoris, vel Diocesanus, vel compatronus, Nobilis, Potens, Litteratus, vel bonus.

SVMMARIVM.

- 1 Præsentatus si sit de linea fundatoris, stante paritate est præferendus.
- 2 Diocesanus idoneus præfertur extraneo magis idoneo.
- 3 Præsentatus si sit de familia fundatoris, & idoneus, præfertur extraneo magis idoneo.

- 4 Compatronus stante paritate præfertur.
- 5 Idem est in præsentato, qui sit intitulus in dicta ecclesia.
- 6 Nobilis præfertur in institutione, sed apud Deum non est acceptio personarum.
- 7 Potens stante paritate præfertur impotenti.
- 8 Doctõr stante paritate præfertur.

Q 4 fer-

- fertur non doctori.
- 9 Litterati viri sunt utiles ecclesia.
- 10 Theologus præfertur Canonista, & aliquando econtra.
- 11 Senex præfertur iuueni.
- 12 Constitutus in dignitate præfertur non habenti dignitatem.
- 13 Bonus præfertur prauo postea conuerso.
- 14 In beneficijs habentibus iurisdictionem præfertur prauus postea conuersus.
- 15 Legitimus præfertur legitimo.
- 16 Præsentantium qualitates non arctant habentem instituere.
- 17 Præsentatus à patronis, qui plus contulerunt, est præferendus.
- 18 Collegium si præsentet, attenduntur qualitates, & sanior pars præsentantium.
- 19 Episcopus instituit quem vult, data paritate inter præsentatos à masculino, & à femina.
- 20 Casus, in quo Episcopus etiam instituit quem vult.
- 1 **P**ATRONI si in ¶ pari numero se diuidant, & duo præsentent vnum extraneum, alij

duo præsentent vnum de linea, seu sanguine Fundatoris, tunc præferendus, & instituendus est ille de linea Fundatoris, stâte idoneitate. ita Rocch. de Curte, de iurepatronat. in verbo honorificum. quæst. 18. facit in simili text. in cap. bonæ il secundo, circa finem. vbi Abb. de postulat. præl. & tex. in cap. nullus inuitus. dist. 61. gloss. in cap. neminem. dist. 70. in verbo Ciuitatis. faciunt notata per gloss. & Doctor. in cap. si proponente. de rescrip. & vide Lambertin. de iurepatronat. lib. 2. par. 3. quæst. 5. art. 4. Si autem ¶ sit præsentatus æqualiter Diocesanus idoneus, & extraneus magis idoneus, Diocesanus debet institui. Rocch. de Curte vbi supra. Ita ¶ si sit præsentatus extraneus magis idoneus, & alter de familia Fundatoris idoneus, talis de familia debet institui. Lambertin. vbi supra art. 6. Ita ¶ etiam debet institui compatronus à medietate compatronorum præsentatus, excluso alio compatrato ab alia medietate, quia ille est compatronus, & de genere Fundatoris, nisi ille,

le, qui non est compatronus obtineat derogationē à summo Pontifice pro alia medietate. Lambertin. vbi supra artic. 7.

- 5 Similiter † est præferendus in institutione is, qui fuerat intitulus in ecclesia, & ordinatus ad titulum illius ecclesie, secundum tex. in cap. postulasti. de iure patronat. & præfertur non tanquam intitulus, sed tanquam existens de illa ecclesia. Rocch. de Curte. vbi supra in verbo competens alicui. quæst. 27. & Lambertin. vbi supra ar. 8.
- 6 Ita data † paritate in præsentatione, nobilis præfertur ignobili in institutione. cap. dudum il primo, vbi Abbas num. 2. de elect. Lambertin. vbi supra art. 9. Sed in hoc consideres tex. in cap. venerabilis. de præben. vbi habetur, quod non generis, sed virtutum nobilitas, viræq; honestas gratum Deo faciunt, & idoneum seruitorem, nec apud ipsum est personarum acceptio. Similiter data illa
- 7 paritate debet † præferri potens impotenti, vt melius conseruetur ecclesia. gloss. in cap. constitutis in verbo im-

- potentiam, & ibi Abb. de appellat. nisi talis potens esset prauus. Lambertin. vbi supra art. 10. Similiter † data eadem paritate doctus præfertur indocto, & Doctor non Doctori. litteratura enim habetur in consideratione. cap. de multa in fine, & ibi Abb. de præben. Felin. in cap. cum adeo. eol. vlt. de rescript. cap. dudum il primo, iuncto ibi Abb. in quarto notabili. de elect. & Innoc. in cap. cum iam dudum ante finem de præben. dixit viros litteratos † ob litteraturam esse vtilis ecclesie vniuersali, & ideo extollendos esse ad præbendam, Canonatum, & dignitates. & cap. cum ex eo. de election. lib. 6. etenim tales litterati sunt tanquam stellæ, & firmamentum lucentissimum in ecclesia Dei. cap. super specula. de magistr. & supradicta procedunt, nisi aliter necessitas ecclesie suaderet. vide Lambertin. vbi supra. artic. 11. Insuper data † eadem paritate præsentatus Canonista præfertur Theologo, si sit in loco, vbi magna versetur causarum ventilatio. Si autem sit

sit in loco vbi pullulant hæ-
 reses, præfertur theologus.
 ita Hostien. in cap. 1. quem
 sequuntur alij Doctor. de con-
 sang. & affin. argumento tex.
 in c. in causis. in fin. de elect.
 & in dicto c. super specula. &
 de hoc Lamb. vbi sup. art. 12.
 11 Similiter ¶ data eadem pari-
 tate senex præfertur iuueni.
 Rocch. de Curte vbi supra,
 in verbo, in ecclesia. q. 4. in fi-
 ne. & in verbo, honorificum.
 12 q. 15. col. 2. Et ¶ constitutus
 in dignitate præfertur alij di-
 gnitatem non habenti. vide
 Lamb. vbi sup. art. 13. Ita etiã
 13 si ¶ concurrant æqualiter præ-
 sentati, vnus, qui semper fuit
 bonus, & alter, qui fuit pra-
 uus; sed postea pœnitentiam
 egit, & factus est bonus: de-
 bet in institutione præferri,
 qui semper fuit bonus. capit.
 nos cōsuetudinem. distin. 12.
 Rocch. de Curte. vbi supra.
 in verbo, onerosum. quæst. 3.
 antè finem. quod procedit in
 beneficijs non habentibus
 iurisdictionem: nam in be-
 14 neficijs habentibus ¶ iurif-
 dictionem præferendus est il-
 le, qui ex prauo factus est
 bonus; quia est magis vtilis
 15 populo talem habere, vt sciat

eis compati, eorumque mi-
 sereri. ita debet intelligi glos.
 in cap. fidelior. distin. 50. &
 facit quod dicunt Doct. ali-
 qui in proemio clement. vi-
 de Lambert. vbi supra art. 14.
 15 Ita etiam data ¶ paritate su-
 prædicta in præsentatione,
 debet præferri in institutione
 legitimus illegitimo legitima-
 to, vt declarat Lambert. vbi
 supra art. 15.
 16 Insuper ¶ est notandum,
 quod qualitates præsentan-
 tium non arctant habentem
 instituere circa gratificatio-
 nem faciendam, sed informât
 eius conscientiam, vt potius
 gratificet præsentato ab ha-
 bentibus iudicium rationis:
 & in simili paritate præferen-
 17 dus ¶ est in institutione ille,
 qui præsentatus fuit à patro-
 nis, qui plus contulerunt;
 quamuis enim voces sint in
 æquali numero, tamen voces
 illorum, qui plus contulerunt
 sunt pinguiores. Lambertin.
 vbi supra art. 16. & 17. Ve-
 18 rum si ¶ ratione Collegij plu-
 res præsentent, attendendæ
 sunt qualitates nobilitatis,
 doctrinæ, & potentia præsen-
 tantium, eorumque sanior
 pars. Rocch. de Curte vbi sit-
 pra in

ni pra in verbo honorificum
 quæst. 59. col. ult. & Lambertinus
 ubi supra art. 18. Si autem
 19tem. † æqualiter facta sit præ-
 sentatio à masculo, & à femi-
 na, data paritate Episcopus
 habet optionem, vt instituat
 20quem vult. Ita etiam † Epi-
 scopus habet optionem, si pa-

troni sint decem & quatuor
 præsentent scienter indignū,
 tres alium dignum, alij tres
 alium dignum, tunc enim
 excluso indigno Episcopus
 habet optionem inter præ-
 sentatos à tribus, vt ex eis in-
 stituat, quem vult Lambert.
 ubi supra art. 19. & 20.

CAPVT DECIMVMQVIN TVM.

Nunquid in institutione sit præferendus præ-
 sentatus à pupillo, vel præsentatus ab
 eius tutore.

SVM MARI VM.

- 1 Pupillus, & Tutor si in di-
 scordia præsentent, quis debeat
 institui.
- 2 Præsentatio facta à pupillo
 maiore septennio præfertur præ-
 sentationi tutoris.
- 3 Si tamen non sit indignus
 præsentatus à pupillo.
- 4 Tutor si sciente pupillo præ-
 sentet, & postea præsentet pu-
 pillus, magis idoneus debet
 institui.
- 5 Secus si pupillo ignorante.
- 6 Idem dicendum est in viro,

& uxore.

- 7 Superior data paritate præ-
 sentatorum potest quem vult
 instituere.
- 8 Procuratores si duo separa-
 tim à patrono sint constituti,
 prior præsentans obtinet.

1 **P**upillus † si habeat ius
 patronatus, & habeat
 tutorem, & tutor vnum, pu-
 pillus alterum præsentet, quis
 ex præsentatis sit instituendus,
 dubium est. Ideo cum
 Lambertin. de iure patronat.
 lib. 2. par. 3. quæst. 6. art. 1.

con-